

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання
Кафедра міжнародних економічних відносин

Дермельова Наталія Петрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ НА РОЗВИТОК
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студентки 2 курсу
(номер курсу)
групи МЕ.мз-01с
(шифр групи)

(підпис)

Дермельової Н. П.
(ініціали, прізвище)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна магістерська робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____
(підпис) (ініціали, прізвище здобувача)
Дермельова Н.П.

Керівник д.е.н., професор
(посада, науковий ступінь)

(підпис)

Макаренко М.І.
(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної магістерської роботи на тему
«ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ
НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»
студентки Дермельової Наталії Петрівни

Зміст кваліфікаційної магістерської роботи викладено на 55 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 88 найменувань, який розміщено на 8 сторінках. Робота містить 5 рисунків, а також 4 додатки, які розміщені на 7 сторінках.

Ключові слова: МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ, ВСЕСВІТНЯ ТУРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ, МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА, НАСЛІДКИ COVID-19, ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ, ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, КУЛЬТУРНИЙ ОБМІН.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні чинників та механізмів впливу міжнародного туризму на динаміку розвитку національної економіки.

Об'єкт дослідження – економічні відносини в галузі міжнародної туристичної діяльності.

Предмет дослідження – науково-методичні засади й методичний інструментарій визначення впливу міжнародного туризму на функціонування національної економіки.

Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах дослідження національних і міжнародних джерел інформації.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є офіційні сайти Верховної Ради України, Законодавство України, дослідження сучасних тенденцій розвитку міжнародного туризму в Україні, зарубіжний досвід розвитку міжнародного туризму, наукові вісники Київського гуманітарного університету, географічні чинники розвитку міжнародного туризму, навчально-методичні посібники, потенційні ресурси і джерела інвестицій, матеріали наукових конференцій, концепції розвитку туризму і курортів в Україні та інше.

Основний науковий результат роботи полягає в наступному:

- визначено сутність та засади діяльності розвитку міжнародного туризму, економічні наслідки коронакризи на туристичну індустрію, можливості перетворення туристичної діяльності в умовах пандемії;

- проаналізовано актуальний стан розвитку туризму в Україні та шляхи його подальшого розвитку;

- проведено порівняльний аналіз розвитку міжнародного туризму і туризму в Україні;

- визначено перспективи розвитку міжнародного туризму та шляхи його відновлення в умовах пандемії.

Одержані результати можуть бути використані при запровадженні нових тенденцій відродження міжнародного туризму в умовах пандемії.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2021.

Рік захисту роботи – 2021.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	7
1.1 Сутність міжнародного туризму та його значення для національної та міжнародної економіки	7
1.2 Різновиди та функції міжнародного туризму	12
1.3 Основні чинники розвитку туристичної галузі	15
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	20
2.1 Міжнародна туристична діяльність в умовах корона кризи	20
2.2 Трансформація впливу міжнародного туризму на національній економіки у посткризовий період	24
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ	27
3.1 Вплив світових тенденцій на туристичні потоки в Україні	27
3.2 Проблеми регіоналізації міжнародного туризму в Україні	29
3.3 Шляхи подальшого розвитку туризму в Україні	32
Висновки	38
Перелік джерел посилання	41
Додатки	49

ВСТУП

Актуальність проблематики міжнародного туризму.

На сьогодні туризм відіграє важливу роль у світовій економіці і є однією із важливих складових сфери послуг, що більш за все постраждала від пандемії Covid-19, позбавивши засобів до існування туристично залежні країни. Питання відновлення ресурсів галузі та подолання економічного занепаду залишається не вирішеним, набуваючи актуальності в глобальному масштабі.

Проблематику та можливі перспективи розвитку міжнародного туризму, особливості діяльності, дослідження сучасних тенденцій, географічні фактори розвитку міжнародного туризму, потенційні ресурси та джерела у своїх наукових працях досліджували низка вітчизняних науковців, зокрема: Л.Дядечко [1], А.Підгорний, О.Милашко [2], О.Азарян [3], В.Стрілець [4] та інші.

Судячи з ситуації, що склалася в Україні та міжнародній галузі туризму, дане питання є досить гострим, через що в світі відчувається гострий брак робочих місць та занепад туризму на фоні інших сфер економіки. Тож це питання є дуже болючим і є потреба у більш розширеному та ґрунтовому його дослідженні.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні чинників та механізмів впливу міжнародного туризму на динаміку розвитку національної економіки.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- визначити сутність і функції міжнародної туристичної діяльності;
- здійснити аналіз розвитку міжнародного туризму в умовах пандемії ;
- провести порівняльний аналіз розвитку міжнародного туризму і туризму в Україні;

- визначити перспективи розвитку туристичної індустрії в межах нашої країни.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є економічні відносини в галузі міжнародної туристичної діяльності.

Під час виконання кваліфікаційної роботи було застосовано наступні методи дослідження: емпіричний аналіз (при зборі та систематизації фактологічного матеріалу); метод наукової абстракції (при постановці та обґрунтуванні нових підходів до вивчення питання); теоретичний аналіз (при декомпозиції картини впливу міжнародного туризму на показники розвитку національного господарства); компаративний аналіз (при проведенні порівняння стану галузі в різних країнах); графічний аналіз (при графічній демонстрації показників структури та динаміки розвитку) тощо.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є Законодавство України, наукова діяльність вітчизняних та зарубіжних дослідників та науковців, нормативно-правові акти, офіційні сайти Верховної Ради України, дослідження сучасних напрямків розвитку міжнародного туризму в Україні, зарубіжний досвід розвитку світового туризму, наукові вісники Київського гуманітарного університету, географічні фактори розвитку міжнародної індустрії, навчально-методичні посібники, потенційні ресурси і джерела, матеріали наукових конференцій, концепції розвитку туристичних напрямків в Україні та інше.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність міжнародного туризму та його значення для національної та міжнародної економіки.

Значення «туризм» почало утворюватись з початком масових переміщень певної кількості людей з наміром ефективного проведення дозвілля.

Сьогодні вже можемо зауважити про туристичну діяльність як про суспільне явище, згідно якого, можна тимчасово змінювати місця перебування, середовища, темпу життя.

Туристичну діяльність можна розглядати як в широкому, так і у вузькому значенні. В широкому значенні, до цієї сфери належить будь-яка зміна напрямку людини на іншу територію. Повсякденні переміщення з будинку до місця роботи і навпаки, не є туризмом. А от рибалка чи прогулянка у лісі буде відноситися до туризму. Маршрути, які є екстра спланованими, можна вважати туристичними. Проте, від туризму слід відрізнити подорожі людей, які здійснюються з виробничою метою, наприклад – відрядження.

Для організації туристичної подорожі функціонують спеціальні компанії. Це - туристичні агентства, бюро та туристичні фірми. Згідно законодавства вони є суб'єктами туристичної діяльності.

У новітній науковій літературі ми можемо знайти багато різних визначень туризму що взагалі кардинально розходяться значенням між собою. З точки зору М Біржакова , туризм – це тимчасова зміна місця перебування людини з метою відпочинку, оздоровчих або лікувальних, гостьових цілей.[6].

Тож, турист – це людина, яка подорожує у межах своєї країни або за її межі з будь якою метою, яка не суперечить законодавству тієї чи іншої країни.

Туризм – це різносторонній аспект, який об'єднує економічні, культурні та екологічні, соціальні фактори. Туристичною сферою вважають галузь

діяльності людини, це економічний чинник, культурний розвиток, а також це є безпекою навколишнього середовища. Під час подорожей здійснюється пізнання історико-культурної спадщини з урахуванням засад міжнародного порозуміння, дотримання праві свобод громадян. Туризм є економічним джерелом для створення нових місць роботи. Також це вигідне джерело отримання прибутку до бюджету. Туризм – є складовою частиною загального міжнародного ринку.

Сучасний стан ситуації продажу туристичних послуг та товарів має масу можливостей для подальшого розвитку та зростання попиту на даний продукт. Він виступає як база для поповнення національної і світової економік, являється гарантом збільшення кількості міжнародних контактів та надання додаткових робочих місць населенню.

Туристична галузь у всіх конфігураціях є сферою, розвиток якої підпорядковується ряду факторів стану здоров'я, ступеню духовного розвитку, віку, статі, обсягу вільного часу та матеріальних ресурсів.[73].

Зростання чисельності подорожуючих, допомагає примноженню капіталу туристичним компаніям або підприємствам, благотворно впливає на створення сприятливих умов для нових робочих місць.

Згідно з формулюванням Всесвітньої туристичної організації (ВТО) туристом називають людину, яка подорожує поза межами свого звичного місця перебування на строк не більше 12 місяців.[19]

Одним із різновидів туризму є міжнародний туризм. Він включає подорожі людей, що здійснюють поїздки за межі звичного місця перебування.

Міжнародному туризму характерні такі ознаки. Основною із цих властивостей є перетин державних кордонів, який відбувається за певними правилами. Зокрема, обов'язковим є оформлення віз та закордонних паспортів, проходження митного та валютного контролю. Це запроваджується з метою уникнення незаконної міграції, міжнародного тероризму, розповсюдження наркотичних речовин та боротьби з проституцією та для додержання встановленого порядку виїзду чи в'їзду в країни Уповноважені на те

організації перевіряють додержання всіх паспортно-візових норм, норм вакцинації і положень транспортування валютних коштів, товарів чи речей, а також виконання операцій обміну іноземної валюти.

На міжнародних туристичних потоках має відбиток спрощення або ускладнення цих принципів. Міжнародними туркомпаніями визначається спрощення цих процедур. Приділяючи великого значення цьому питанню, Всесвітня Туристична Організація підготувала й ухвалила ряд рекомендацій за такими розділами:

- паспортні формальності: розміщення паспортних служб; зменшення термінів і полегшення принципу оформлення закордонних паспортів; впровадження митного збору; утвердження строку чинності паспорта п'ять років; оформлення паспортів згідно міжнародних стандартів, що дає можливість контролювати цей процес комп'ютерними системами;

- валютні формальності – це дозвіл на ввезення валюти згідно митної декларації, доводячи до відома головну інформацію мандрівникам про правила і курси обміну валют; неухильне інформування належних правил на КПП (контрольно-пропускних пунктах) в'їзду; надання гарантій обміняти валюту при виїзді з країн перебування; надавання привілей туристам при виїзді мати належну суму в національній грошовій валюті, для того щоб можна було без проблем повернутися до своєї країни;

- візові формальності: безвізове відвідування країни на трьохмісячний термін, поширення дії візи строком на 12 місяців на одне чи кілька відвідувань у всі міста і за всіма маршрутами, вільні для туристів, із застосуванням будь-якого виду транспорту;

- введення єдиного консульського збору незважаючи на громадянство особи, яка відвідує країну;

- формальності з надання медичної допомоги подорожуючим, збільшення співробітництва туркомпаній з медичними установами у справах медичної підтримки особам, що цього потребують; укладення угоди медичного страхування та надання медичної допомоги подорожуючим; на

випадок тяжкого захворювання або смерті - негайного повідомлення консульства і родичів; організація перевезення тіла на батьківщину або поховання його; невідкладне оформлення відповідних документів.

- процедури митних інстанцій: обкладення податками чи зборами туристів. [19].

Формальності, які мають відношення до перетину державних кордонів, невідємно включають міжнародний туризм. [40].

Іноземні туристи, сплачуючи товари та послуги, гарантують поповнення бюджету країни, тому відвідування іноземних туристів одержало назву активного туризму.

Поділ туризму на активний і пасивний, беручи до уваги особливості відображення фінансових підсумків туристичної діяльності в платіжному балансі, характерний тільки для міжнародної туристичної діяльності і не має відношення до внутрішнього. У міжнародному туризмі, згідно напрямку туристичного потоку, виділяють дві моделі – в'їзна і виїзна [40]. Одну й ту ж саму людину можна визначити як в'їзну, або як виїзну, згідно саме того, у якій країні здійснюється це переміщення.

Як показує глобалізація світових товарного та фінансового ринків, складний інформаційно простір, транснаціоналізація світового господарства та інтенсивний розвиток світового ринку послуг, все більшої значущості в будові міжнародних торгівель приділяється туристичній індустрії.

Для багатьох країн світу ця галузь економіки стає пріоритетною. Вона гарантує високу частку сукупного національного доходу державного бюджету. Туризм – це розроблена система або комплекс готелів, ресторанів, також сюди входить система транспортного сполучення (на міжнародному та регіональному рівнях). Важливим аспектом є організація роботи об'єктів громадського харчування. Туристи подорожують з метою отримання нових вражень та емоцій. Тому надзвичайно важливим є створення об'єктів, спрямованих на пізнавальний, оздоровчий, спортивний, релігійно-культурний, діловий напрямки чи інші функціонування компаній, які виконують обов'язки

туроператора або турагента, або інші компанії, що надають туристичні, екскурсійні функції чи гідів-перевізників.

Сьогодні сучасна світова економіка туризму виконує велику роль. [29]. Сучасна туристична галузь займає провідне місце у господарській міжнародній системі. Вона займає до 10% світового ВВП. Світова торгівля тур послугами – 30%, інвестиції – 7% всього світу. Згідно показників WTO доходи від національного і світового туризму збільшилися на 9% в рік за показниками останніх 16 років. Більше ніж у 40-а країнах світу туризм являється головним чинником поповнення світового бюджету [52].

За останній час міжнародний туризм зростає надшвидкими темпами, поступаючись тільки автомобільній та хімічній галузям.

Тож, дослідження міжнародного туризму є дуже актуальним на сьогоднішній день.

Генеральний секретар ЮНВТО зауважує, що стрімкий ріст світового туризму, робить вагомий внесок в економічну еволюцію, що з'являються нові робочі місця для населення, і що національні уряди, зокрема в регіонах, що розвиваються, стали приділяти туризму все більше уваги.

Зараз мандрівки та активний відпочинок є невід'ємним елементом життя людей всіх континентів. Туристична галузь вагомо впливає на становлення міжнародних зовнішньоекономічних зв'язків [19].

Як показує досвід міжнародних відносин, міжнародна індустрія на всіх стадіях її розвитку була вагомим фактором укріплення миру у світі, удосконалення порозуміння між народами, розвинення торгової, наукової і культурної форми співробітництва, налагодження дружніх сусідських відносин між державами.

Без налагоджених зв'язків між країнами міжнародний туризм не може вдало розвиватися. Коли одна з країн знеохочено цікавиться інтересами іноземних туристів, то не слід очікувати, що в цю країну відвідування будуть масовими.

Туристична індустрія, беручи до уваги її вагомий тиск на економічний та соціальний розвиток, завжди потребує впорядкування, підтримки та вагомого регулювання з боку держави.

1.2. Різновиди та функції міжнародного туризму.

Досі не існує чіткого загальноприйнятого поняття туризм. Розподілити туризм можна за декількома ознаками, до основних із яких відносяться: мета подорожі, сезонні основні риси, засоби пересування, строк і тривалість подорожі, територіальні чинники, особисті вподобання подорожуючих та їх фінансові можливості.

Хоч серед науковців нема загальноприйнятого поняття щодо організації туристичної діяльності, втім основна маса з них систематизують цю галузь за такими властивостями:

Класифікація туризму		
Мета поїздки	Назва туризму	Значення
Рекреація (оздоровлення)	Рекреаційний туризм	Подорожі, які мають на увазі відпочинок та лікування. Подорожі з метою оздоровлення та відпочинку складають до 70 % світового туризму. Цей різновид туризму досить широковідомий у цілому світі і націлений на оздоровчий клімат, правильне корисне харчування, лікувальні джерела, гряди, мальовничі краєвиди. Організація: групи або індивідуально.

Пригоди	Пригодницький туризм Пригодницький тур розподіляються на три види: Похідний експедиційний вид; сафарі-тури (заняття мисливством, рибальством, фотомисливством); та яхтинг.	Ця форма туристичної діяльності гарантує знаходження туристів у цікавій для них місцевості і захоплення рідкісною. Характерна ознака ліцензії, елітність, групова організація, супровід.
Релігія	Релігійний туризм	Подорожі, що реалізуються з метою паломництва та відвідування святих місць, прикладання до релігійних святинь, знайомство з релігійними пам'ятками, історичними фактами релігії та релігійних культур. Організація: групові.
Культура	Культурний туризм	Відвідування театрів, музеїв, історичних місць - фортець. Організація: групові.
	Етнічний туризм	подорожі з метою відвідування родичів та близьких.
Наука	Науковий туризм	Ознайомлення з досягненнями науки . техніки, промисловості, сільського господарства, відвідування конгресів, симпозіумів, наукових семінарів і т.п.
Спорт	Спортивний туризм	Різноманітні спортивні розваги. Основним завданням спортивного туру є надання можливості брати участь у певному виді спорту. Спеціально організовані підйомники, траси, спортивні майданчики, споруди, інвентар – все це обов'язковим оснащенням змагальних турів. Надання гарантій безпеки туристів – одна з основних вимог до спортивних турів.

Бізнес	Діловий туризм: відрядження, семінари, конгреси, конференції, наукові ярмарки, наради.	Під час цих подорожей здійснюється налагодження ділових відносин та проводяться ділові переговори. Діловий туризм – це перспективний і високо затребуваний вид туризму. На міжнародному рівні його складова, згідно даних, становить від 10 до 20 % Організації: групові.
--------	---	--

Таблиця 1.1 – Класифікація туризму за метою подорожі [65].

Поточна криза також вимагає більш міцної основи для адекватного оцінювання результатів функціонування туристичної галузі в повному обсязі і розробки для цього відповідної методики, що базується на наукових даних. За допомогою туризму можна було б вдосконалити процедури збору даних, виробити науково переконливі підходи і методи оцінки, зформовані на чітких показниках і цілях, включаючи Ініціативу з оцінки туризму як чинника сталого розвитку. Ця ініціатива спрямована на узгодження прогресу туристичного сектору з основними аспектами формування економічної, соціально-культурної та екологічної, в тому числі й Міжнародної мережі точок сталого туризму Всесвітньої туристичної організації.

1.3 Основні чинники розвитку туристичної галузі.

На зріст індустрії туризму впливає значна кількість компонентів: постійних та мінливих. Надаючи увагу питанню подальшого росту устрою реклами та просування на ринку турпослуг Азарян О.М. та Жукова Н.Л. вивчили такі чинники, які звужує піднесення рекреаційної сфери туризму в Україні в обмежених її регіонах та потребують заходів відродження цієї сфери з наміром майбутньої економічної зміни.[4].

Дядечко Л.П. стверджує, що під час формування наміру держави впорядкувати напрямки розвитку туристичної діяльності мають вплив позитивні і негативні чинники, які мають відношення до політичної, законодавчо-правової та соціально-економічної ситуації в країні та у світі» [13].

Тож, загальної класифікації правил впливу на туристичну індустрію не має, спеціалісти в сфері туризму по-різному дивляться на фактори, що позначаються на діяльності туристичних підприємств.

Фактори, які позначаються на розвитку туризму, надзвичайно багатогранні. Присутність сприятливих факторів призводить до прояву лідерства певних регіонів країн у міжнародному туризмі (Табл. 1.2), і, з іншого боку, погані фактори знижують потік туристів.

Узагальнюючи судження різних аналітиків, можна зробити такі висновки, що в принципах позитивного розвитку міжнародної туристичної галузі лежать такі фактори: економічний зріст і соціальний прогрес впливають на збільшення масштабу ділових поїздок та подорожей; модернізування всіх видів транспортних засобів надають змогу вільно користуватись дешевшими поїздками; примноження кількості найманих співробітників і службовців у країнах, з високим економічним рівнем та активний зріст їх матеріальних і культурних ступенів; інтенсифікації праці й отримання службовцями довготриваліших відпусток; зростання міждержавного зв'язку і культурного взаємообміну серед країн призведе до збагачення міжособистісного зв'язку

між регіонами; зростанню у сфері послуг сприяє розвиток галузі перевезення та технологічного прогресу в сфері телекомунікацій; послаблення обмежень на вивезення валюти у більшості країн, а також послаблення прикордонних вимог до оформлення документів [18].

Чинники, що впливають на розвиток туризму:	
статичний	динамічний
Природно-кліматичний, географічний і культурно - історичний чинник. Особа адаптує їх до своїх туристичних потреб та робить їх більш сприятливими для застосування.	Демографічний, соціально-економічний, матеріально-технічний і політичний чинник, що має різні оцінки, значення, що змінюється в часі та просторі..
Чинники, які позначаються на розвитку туризму	
зовнішні (екзогенні)	внутрішні (ендогенні)
Основні елементи зовнішніх чинників: політично-правовий, економічний, соціально-демографічний, науково-технічний, екологічний.	Готовність до здійснення подорожі

Таблиця 1.2 – Чинники, що впливають на розвиток туризму [27].

Природно-кліматичні чинники – це природно-рекреаційні ресурси, мається на увазі ресурси, які позитивно впливають на стан людей і забезпечують відновлення здоров'я та працездатності людини, а також її відпочинок. Серед естетичних, природно реакційних, та інших різновидів туристичних ресурсів суттєвими для туристів є клімат, ландшафт, рослинний і тваринний світ, а також водні ресурси і рельєф. (Рис. 1.1)

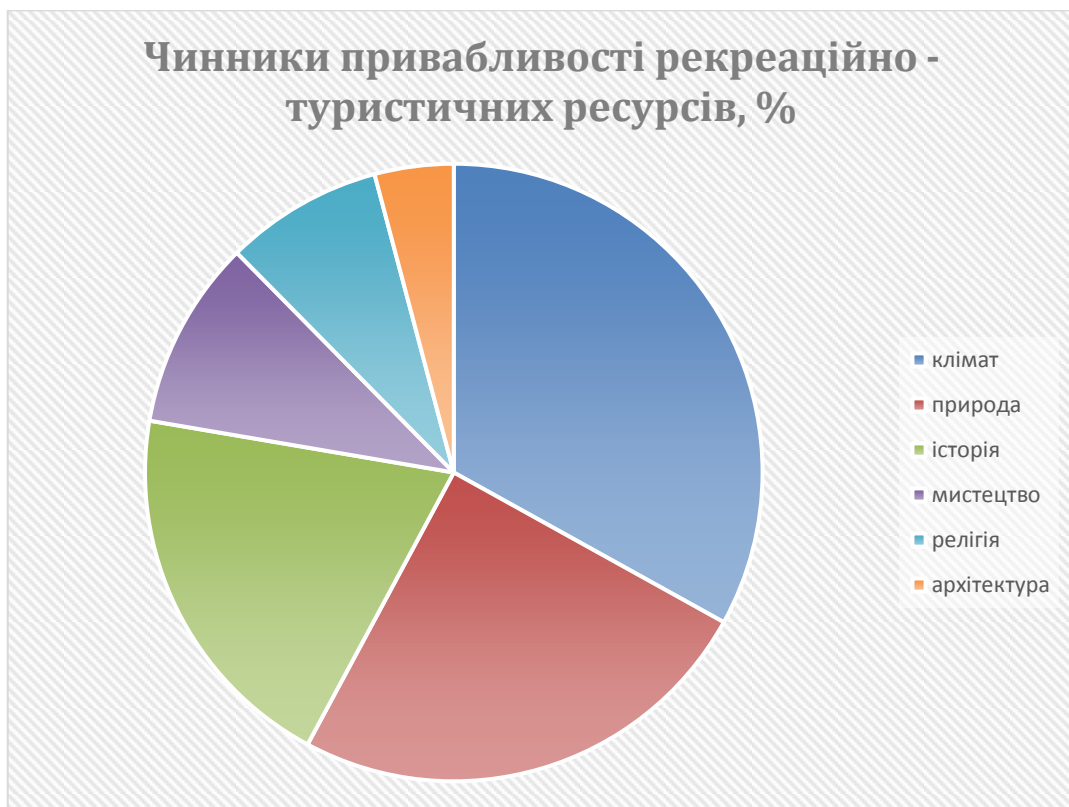

Рис. 1.1. Чинники привабливості рекреаційно-туристичних ресурсів, % [44]

Від економічного розвитку країни залежать доходи людей та ступінь розвитку матеріально-технічної бази туристичної діяльності. Тому економічні чинники тісно пов'язані із розвитком туризму. Матеріально-технічне становище впливає на рівень доходу населення. Підвищення рівня прибутків також дає змогу витратити більше грошей на дозвілля, подорожі і відпочинок. Країни з розвинутою економікою, зазвичай, займають провідне місце за кількістю туристичних поїздок. Міжнародний розвиток туризму стимулює активну зовнішньоекономічну діяльність країни, методи глобалізації й інтеграції, що здійснюються в усіх сферах національної економіки.

Демографічні чинники. Зростання чисельності населення накладає відбиток на збільшення кількості туристів.

Соціальні чинники. – це зростання рівня доходів людей у розвинутих країнах світу, що мають відношення до туристичного обміну. Сюди також входить кількість днів відпустки та її сплачуваність, а також протяжність тривалості робочого тижня у сторону його зменшення. До того ж, на розвиток

туристичної галузі мають значний тиск соціальні фактори, як ступінь освіти, взаємозв'язок людей до духовних цінностей.

Культурні чинники. Це є збільшення рівня культури населення в більшості країнах та прагнення людей до пізнання закордонних культурних цінностей.

Політико-правові чинники. Це політичний стан в деяких державах, принципи відкритості кордонів, послаблення адміністрування в туристичній сфері, стандартизування грошової та податкової політики. Недостатньо розвинена сфера туризму у таких країнах, як Іран, Ірак, Афганістан, США та ін.. Це пов'язано, насамперед, із політикою та відносинами з іншими країнами, зокрема – воєнними діями. Це негативно впливає на світовий туризм в цілому.

Науково-технічні чинники. Прогрес науки і техніки визначає стрімкий розвиток матеріально-технічної бази міжнародної сфери, інакше кажучи – туристичної, що сприяє необхідним умовам для масового туризму. Мається на увазі готельна діяльність та інші колективні засоби, транспортні засоби, для великої кількості пасажирських перевезень.

Важливо виділити впровадження в туристичну галузь комп'ютерного обладнання, без чого сьогодні важко уявити організацію масового туризму.

Екологічні чинники – це фактори, які мають пряме відношення до стану навколишнього середовища. Негативний екологічний стан погано впливає на розвиток туризму у світі.[68]

Сезонність – це ознака туристичних потоків зосереджуватись в певних місцях впродовж певного періоду [70].

З економічної точки зору сезонність тісно пов'язана з попитом. Кліматичні фактори, в основному, пов'язані з погодними умовами, ці фактори безпосередньо впливають на подорожі, звичайний відпочинок або лікування, на заняття спортом.

До соціальних факторів належить одна з причин, що канікули у школах припадають на літо, тому батьки планують відпустки та подорожі на цей період.

Обмежуючими факторами впливу на туризм є:

- Кризи
- Період призову на військову службу
- Зростання зовнішньої заборгованості та політичної нестабільності
- Стрімкий ріст цін на предмети споживання
- Безробіття
- Фінансова нестабільність
- Пониження рівня обсягів споживання
- Неприятливий екологічний стан
- Банкрутство підприємств.[32]

Туризм світу та його ринок мають демографічні труднощі , на нього впливає стрімкий розвиток технологій та коливання життєвих цінностей. Спосіб життя людини та рівень її освіти формують вимогу споживання туристичної послуги [53]

Еволюція міжнародного туризму - є наслідком складного взаємозалежного внутрішнього і зовнішнього соціально-економічного процесу, який викликає необхідність туристичної галузі і генерує інтерес до туристичних послуг.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНЮВАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

2.1. Міжнародна туристична діяльність в умовах коронакризи.

Туристична діяльність дає можливість існувати багатьом людям на нашій планеті, а мільйонам дає можливість у повній мірі оцінити багатство природи, пізнати культурні фактори своєї країни та народів інших країн. У деяких країнах складова цієї сфери у ВВП може становити більше 20 відсотків, і в цілому туристична сфера є третьою за обсягом світової економіки. Туристична діяльність є однією з сфер, найбільш постраждалих від коронакризи, яка залишає значний відбиток на економіці і звужує діапазон можливостей на всіх точках світу [17].

На сьогодні головним завданням повинно бути збереження залежних від цього сектора джерел, коштів до існування. В той же час відродження туристичної сфери надає нові можливості, щоб направити постійний тиск пандемії на напрямки, які туристи часто відвідують, і формувати у населення та працюючих в цій ниші підприємств більш високий запас протидій, шляхом здійснення інновацій, цифровізації, забезпечення стійкості і встановлення партнерських зв'язків.

Економічні наслідки. Згідно даних за 2019 рік, на складову туризму приходить 7% об'єму всієї світової торгівлі, і ця галузь, в якій долучений кожен десятий житель нашої Землі, завдяки непростому виробничо-збутовому процесу взаємозалежних сфер надає засоби для існування тисячам людей в розвинених країнах. Поступово, як кордони зачинялися, готелі переставали працювати і різко зменшувалася кількість повітряних перевезень, обсяг міжнародних вояжерів скоротився на 56 відсотків, а втрати туристичної ниші з січня по червень 2020 року склали 320 млрд доларів США, це більш ніж втричі перевищує втрати в період глобальної економічної кризи 2009 року [10].

Уряд кожної країни намагався відшкодувати втрату доходів, які необхідні для забезпечення фінансуванням урядових послуг, охоплюючи також соціальну сферу і охорону соціально-побутових умов, і дотримання всіх строків погашення боргів.

Виходячи з цього, число міжнародних туристів в 2021 році може знизитися на 58-78 відсотків, що призведе до зниження об'єму доходів від туризму з 1,5 трлн доларів США в 2019 році, до 310-570 млрд доларів США в 2020 році. Наслідком цього під загрозою опинились понад 100 мільйонів робочих місць, безпосередньо пов'язаних з туризмом, багато - на мікро-, малих і середніх підприємствах (ММСП), де великий відсоток робочої сили складають жінки та молодь. Більш складну ситуацію відчують на собі працівники неформального сектору [17].

Кожна країна понесла великих збитків в своєму туристичному секторі - Італія, наприклад, де частина туристичної діяльності в національному ВВП становить 6 відсотків, Палау - де ніша туризму забезпечує близько 90 відсотків всього експорту. Ця криза стала великим ударом для розвинених країн і основною причиною того, що найбільш чутливі класи населення, сформовані багаторічним кропітким трудом, тепер майже опинилися в складних умовах для життя. Занепокоєність викликає наслідки пандемії для малих острівних держав (МОСРГ), найменш розвинених країн (НРС) і великої кількості африканських країн. В Африці в 2019 році на частину цієї галузі прийшлося 10 відсотків всього експорту [16].

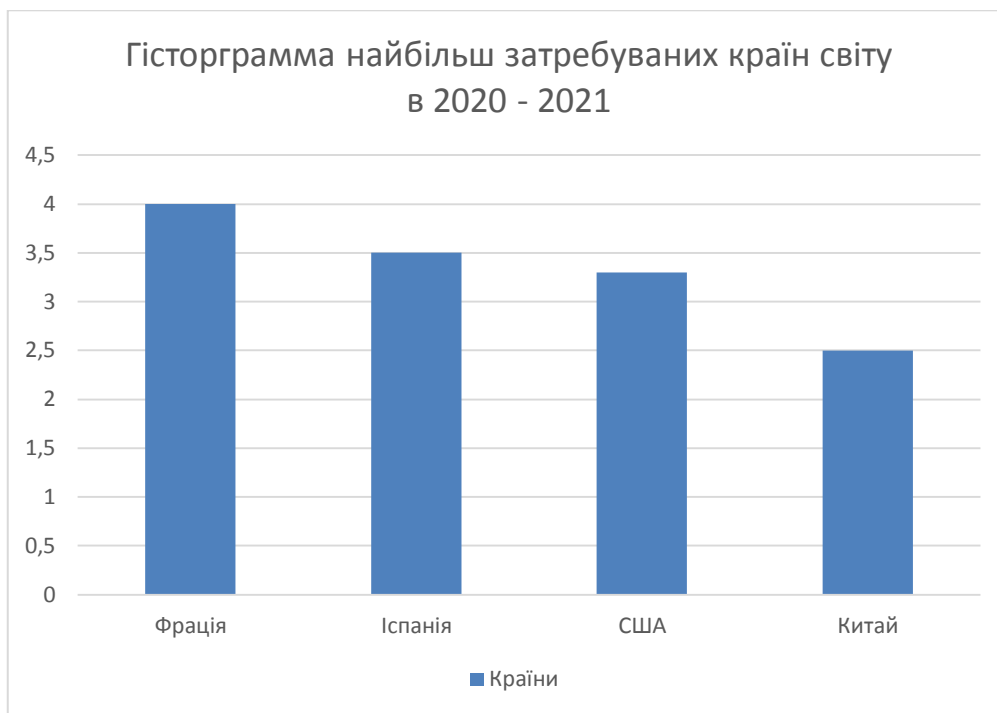

Табл. 1.3 –Гісторграмма найбільш затребуваних країн світу в 2020-2021 [11].

Наслідки коронакризи для туризму погрожують збільшенням відсотка бідності і нерівності, приховують в собі ризик звести нанівець наслідок старань, щоб зберегти природу і культуру [10].

Через коронакризу взагалі є загроза затримання процесу в галузі сталого розвитку.

Для корінних народів, сільських громад і окремих інших історично маргіналізованих груп населення туристична сфера є засобом інтеграції, розширення прав і можливостей отримання доходу.

Дякуючи індустрії відпочинку стало можливим забезпечити надання послуг у віддалених районах, підтримати економічне зростання на селі, забезпечити доступ до професійної підготовки робочих місць, а також змінити оцінку і розуміння населенням і суспільством в цілому справжньої цінності культурної і природної спадщини своїх країн.

Взаємопов'язана принципівість туризму і інших сфер життя суспільства означає, що нинішнє загострення в цілому світі ставить під загрозу внесок цього сектора, зокрема цілей, що стосуються встановлення гендерної рівності або зменшення нерівності між країнами і всередині країн [14].

У туристичній сфері задіяні понад 330 мільйонів людей, а це кожне десяте робоче місце. За прогнозами Всесвітньої ради подорожей і туризму (WTTC), цього року третина, понад 108 мільйонів жителів, які мають відношення до туризму, можуть залишитися без робочого місця [14].

У 2019 році частка туризму у світовому ВВП склала 10,3%. Пандемія у порівнянні з кризою у 2008 році для турбізнесу у п'ять разів серйозніша [11].

Призупинення туристичних послуг значно впливає на економіку країни [10].

Для деяких країн туризм є ключовим в економіці. Наприклад, на Мальдівах він складає майже 60% від ВВП, у Таїланді – близько 20%, а в Італії – 13%.

Туризм, пов'язаний з природою і океанами, є важливим стимулом до подорожей і є для багатьох джерелом доходів. За даними дослідження, проведеного в 2015 році спеціалізованим закладом Організації Об'єднаних Націй - Всесвітньою туристською організацією (ЮНВТО), 14 африканських країн отримують у вигляді зборів за доступ на охоронні природні території близько 142 млн дол. США [11].

Припинення туристичної діяльності означає, що багатоохоронних територій, певний час, не отримували доходу, при цьому багато хто з них не мають доступу до системи соціального захисту і виживають в значній мірі завдяки туризму. Втрата доходів від туризму створює велику небезпеку для природоохоронних територій, в яких переважно і здійснюється індустрія відпочинку, пов'язана з дикою природою. Не маючи інших можливостей, люди можуть розпочати перебільшено застосовувати природні ресурси або для власного споживання, або в цілях власного використання, або в цілях отримання доходу [11].

Водночас туристична гілка окреслює високим ступенем впливу на клімат і навколишнє середовище, оскільки вимагає споживання великого відсотка енергії та палива і створює великий тиск на системи земельних ресурсів. Стрімкий ріст до туристичного сектора за останні роки ставить під загрозу

здобутки цільових показників, встановлених в Паризькій угоді. Викиди парникових газів, пов'язані з транспортним забезпеченням туристичного сектору, обчислюються приблизно в 5 відсотків від усіх викидів антропогенного походження, і їх обсяг може різко зрости, якщо відновлення цієї ніші не буде здійснюватися відповідно до цілей у сфері клімату [10].

Зацікавленість до подорожей насамперед стимулює існуючі в світі різноманітні традиції та культуру. Наслідки коронакризи для туризму створюють подвійний тиск на збереження культурної спадщини, а також на культуру і соціальну структуру суспільних об'єднань.

Внаслідок закриття ринку виробничих продуктів та інших товарів, особливо сильно постраждали доходи жінок, що належать до корінних народів. Різко впали і доходи культурних організацій.

Під час кризи 90 відсотків країн повністю або частково закрили об'єкти всесвітньої спадщини, і були тимчасово закриті близько 85 000 музеїв. Туризм, як сектор, побудований на співдії між людьми, є одним з головних засобів пропаганди культури.[10].

2.2. Трансформація впливу міжнародного туризму на національну економіку у посткризовий період.

Завдяки тому, що в деяких частинах земної кулі туристичний сектор з часом відроджує свою діяльність, все ж пандемія має неминучі наслідки та дає економічний спад в туризмі в цілому.

Нинішня криза дає безпрецедентний шанс на трансформування стосунків туристичної галузі з кліматом, природою та економікою.

Прийшов час, звернути увагу на вже виконану роботу в галузі сталого туризму, переосмислити те, як туристичний сектор впливає на наші природні ресурси і екосистему; розглянути, як він співдіє з нашими товариствами та іншими сферами економіки. Шляхом прийняття певного плану дій можна заохочувати перетворення сектору туризму разом із здійсненням заходів по відновленню туризму, інвестицій в «зелену економіку» та економіки в цілому.[10]

Обумовлена COVID-19 криза є переломним моментом, коли потрібно узгодити зусилля, націлені на підтримку залежних від туристичного сектора джерел коштів до існування, а також треба забезпечити більш стабільне, інклюзивне, вуглекисло-нейтральне і ресурсоефективне майбутнє. [10].

Основну функцію в сфері відродження туристичної галузі могла б виконати інновація і цифровізація, а також створення робочих місць для вразливих груп населення – молоді, жінок та людей із фізичними вадами.

Побудова нової моделі для цієї ніші є необхідною умовою . Вона б сприяла стрімкому росту партнерських відносин та могла б передбачити зацікавленість народів приймаючих країн. [15]

Отже, для подолання туристичної кризи та врегулювання економіки після негативних впливів пандемії, існують такі шляхи оновлення туристичної галузі (Табл. 1.4):

Шляхи претворення туристичної галузі

Маніпулювання кризою, полегшення соціально-економічних результатів для життя людей, особливо для зайнятості та економічної безпеки жінок.	Удосконалювати конкурентноздатність і ресурс протидії кризі туризму. Модернізм екосистеми туристичного сектору	«Зелені» інвестиції відповідно до цілей і принципів Паризької угоди про зміни клімату.
Дії		
1) охорона джерел матеріальних цінностей до існування, робочих місць; 2) безпека туризму .	Розвиток туристичної інфраструктури, якісні послуги, інвестиційна діяльність, диверсифікувати асортимент ринку туристичних товарів та послуг, реформування туризму, цифровізація.	Відновлення джерел енергії, «розумні» будинки і циклічна економіка. Заборона забруднення, фінансова допомога готельному, круїзному і авіаційному бізнесу.
Шляхи перетворення туристичної галузі		
Зміцнення партнерських зв'язків з метою трансформації туризму		
Дії		
визначити подальший загальногалузевий план дій реагування у зв'язку з проблемою пандемії COVID-19,		

Таблиця 1.3 –Шляхи перетворення туристичної галузі

У 2019 році чисельність міжнародних мандрівників піднялась до 1,5 мільярда людей, це на 4 відсотка більше, ніж в попередньому році, - це самий пік показника за останнє десятиріччя, за час якого темпи піднесення рівня туристичної галузі були стрімко прискорені , ніж за час національної економіки взагалі .

Ще 8,8 мільярда людей довелось на внутрішній туризм. Туристичний сектор гарантує вивіз товарів на 1,5 трлн доларів США, і в ньому прямо або побічно був зайнятий кожен десятий житель планети [10]..

Туризм зупинився в березні 2020 року. Відразу ж чисельність інтернаціональних вояжерів скоротилася на 56 відсотків, а в травні - на 98 відсотків. Це спричинило збитки до 320 млрд доларів США [11].

Такий стрімкий поштовх може призвести до зменшення числа міжнародних мандрівників на 850 мільйонів - 1,1 мільярда чоловік і втрати від 910 млрд дол. США до 1,2 трлн дол. США у виді експортного прибутку від туризму, це поставить під скрутне питання в сфері туристичної діяльності від 100 до 120 мільйонів місць для працюючих. Майже 80 відсотків всіх туристичних підприємств відносяться до числа ММСП, отже від перетворення туризму залежить, те як відновиться довіра споживачів.

Згідно поглядів Міжнародного валютного фонду, об'єм світової економіки в 2020 році дуже скоротився - на 4,9 відсотка, хоча, в 2021 році прогноз покращився [14].

Хоча країни і міжнародні організації здійснили ряд заходів з метою пом'якшити соціально-економічні наслідки COVID-19 і стимулювати відновлення туризму, масштаби кризи вимагають додаткових зусиль і постійної підтримки [15].

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ

3.1. Вплив світових тенденцій на туристичні потоки в Україні.

Міжнародна галузь туризму невинно еволюціонує. Показники світових туристичних потоків доводять, що із 2018 р. головні напрямки туристичної сфери свої позиції укорінювали. Значна частина туристів відмовилася від системи «all inclusive»[24]

Безупинно зростає потреба у змістовних подорожах, де кожен турист відпочиває та одночасно набуває безцінні практики та досвід, поринає у незнайомі для себе місця та здійснює щось важливе. [24] Це може бути волонтерський рух, будь які йога або фітнес-заходи. Особливо захоплюючими можуть бути подорожі на далекі острови та незвідані землі. Потреба в індивідуальному туризмі росте, а ціни знижуються. За допомогою великої кількості чартерів і акційних програм, стали доступними рейси, що здійснюються регулярно і віддалені куточки нашої планети стали більш доступними [2]

В усьому світі з 2016р. нараховується понад 1 млрд мандрівників по усьому світу. Хоча, у 1950р. їх було трохи більше 25 млн.[27]

Згідно показників ЮНВТО до 2030р. ці дані сягнуть 1,8 млрд. З 2015 року туристична галузь знаходиться на третьому місці після паливної та хімічної промисловості серед експортного прибутку. Звісно, туризм є одним із основних та найбільш розвинутих частин економіки. Не беручи до уваги ряд показників, його зростання перевищує середні рівні інших галузей.

Туристична сфера – одна із розвинених та прибуткових частин бюджету кожної країни. Коли приймається рішення про поїздку і обирається якийсь певний варіант, вояжери моніторять сайти, блоги та форуми відповідної тематики. Дані ресурси надзвичайно шаленими темпами наповнюються

необхідною довідковою інформацією. Наприклад, на один із найбільших форумів TripAdvisor надходить приблизно 200 повідомлень на хвилину. За період спланування клієнти користуються можливістю бронювання житла онлайн, застосовують логістику і придбання додаткових послуг. Переворот на ринку добової оренди житла здійснила компанія Airbnb. На торговельному майданчику така кількість оголошень, що перейшла межу чотирьох мільйонів і досягла високого рівня та посіла 5 місце у готельній мережі світу. [33]

У своїх подорожах вояжери застосовують гаджети для кращого орієнтування на місцевості, також користуються перекладачем, шукають визначні місця та здійснюють онлайн-покупки. По завершенню подорожі туристи пишуть відгуки та публікують свої враження у соцмережах та на форумах, з яких здійснювали пошук необхідної інформації відносно подорожі. [55]

Щодо подорожі рішення приймається зненацька. Мандрівники надають перевагу нетривалим, але частим подорожам. Тому це стало наслідком зростання популярності стилю сіті-брейк - це короткої подорожі (зазвичай, до трьох днів, які затребувані, в основному, у святкові чи вихідні дні) з цілля відвідування одного якогось певного місця з видатними пам'ятками там, де розвинений туристичний сектор. Загалом масові туристичні течії зосереджені у великих містах – у 2018 р. на сотню найпопулярніших міст приходиться 45% всього туризму [21]

Основна маса подорожуючих формує свою думку про певну країну з досвіду перебування в тому чи іншому місці. Конкурентоспроможність країн набуває все більшої популярності у сфері туризму, зокрема у Лондоні, Парижі, Сінгапурі, які щорічно збагачуються у розмірі до 20 млрд доларів США за рахунок туризму.

Дивлячись на рівень та швидкість розвитку туристичної діяльності, виділяють три елементи міст: напрямки, які вже багаторічно напрацювали кількість відвідувачів, міста - лідери за стрімкістю росту і міста з скритим потенціалом розвитку туризму [10].

3.2 Проблеми регіоналізації міжнародного туризму в Україні.

У зв'язку з карантинними обмеженнями українці набагато менше стали відвідувати інші країни. Багато хто із мандрівників, які до коронакризи віддавали перевагу подорожі за кордон, тепер обирають подорожі Україною. Більшість українців вирушила до Чорного моря в Одесу або на Азовське море, а зимовий відпочинок, замінили катанням на лижах та санках на Закарпатті. Теж затребуваним останнім часом є і лікувальний курорт у Трускавці [5].

Велика кількість українців змушені робити акцент на відпочинок в Україні. В тому році жителі України втричі менше виїжджали за межі країни, ніж роком раніше, така тенденція пов'язана з обмеженнями на виїзд за кордон у зв'язку з пандемією [7].

У 2019-му році загальна кількість виїзних громадян України за кордон досягла майже 30 мільйонів, а 2020-му - трохи більше одинадцяти. Але вести точну статистику внутрішніх туристів проблематично, адже впровадження такої системи лише у планах.

Завдяки Держподатковій службі можна зробити певні висновки, щодо відвідування українців різних областей України. Загальна сума надходжень до місцевого бюджету від туристичного податку в 2020 році склала приблизно 130 мільйонів гривень, а це на 34% менше, ніж 2019 році [77].

Згідно з інформацією Ігоря Голубахи, президента Всеукраїнської асоціації туроператорів: «Всіма знаний туроператор JoinUP! на протязі 2020 року, не беручи до уваги чотирьох місяців карантину, влаштував відпочинок по Україні більш ніж для 7000 мандрівників»

Як стверджує директор з розвитку туризму компанії JoinUP! Сергій Кириченко, через пандемію турагентства стверджують, що стали популярними не зовсім затребувані дотепер напрямки такі, як о.Сиваш, бальнеологічний курорт у селищі Сатанів на Хмельниччині та Дністровський каньйон.

Через кордонні обмеження збільшилася кількість відвідувачів в таких містах як: Львів, Харків, Кам'янець-Подільський, Чернігів та Київ [34].

Але тут спірне питання, наскільки туристи залишаються задоволеними відпочинком в Україні - відсутність належного сервісу, контраст між відпочинком за кордоном і в Україні в деяких речах дуже великий [84].

Хоча у готельній структурі зараз вагомий дисбаланс між європейськими закладами та українськими не відчувається. Мінусом для відпочинку в межах України є транспорт та стан доріг, зокрема у віддалених населених пунктах.[67].

Туроператори Всеукраїнської асоціації туризму визнають, що більш за все стримує розвиток туризму в Україні - це відсутність належної інфраструктури. Щоб змінити цю ситуацію треба залучати інвестиції. Проте жоден інвестор не буде вкладати кошти в галузь, яка працює не офіційно. Більш ніж 90% суб'єктів туристичної діяльності залишаються в "тіні", стверджує президент Асоціації Голубаха [85].

Також слід відзначити, що у нас велика кількість неліцензованих готелів і фірм, що пропонують туристичні послуги, не мають потрібної для цього ліцензії. Про відповідний рівень обслуговування краще взагалі і не згадувати. А директор тургагенства "Поїхали з нами" Олександр Ковальов зазначає, що на сьогодні більшість українських готелів не відповідають карантинним вимогам [70].

Ті ж готелі, які пропонують свої послуги легально і пропонують належний рівень послуг, наймовірно дорогі для звичайних українців. «За умов пандемії ні один з готелів люкс-класу не понизив вартість номеру нижче 100 доларів. В той час як у Стамбулі готелі класу люкс знизили ціни до 50 доларів» - ствержує заступник компанії Join UP! Кириченко [68].

Голова Державного агентства з розвитку туризму Мар'яна Олесків стверджує, що «Впродовж багатьох років туристична сфера формувалась самостійно, без дієвої підтримки з боку держави, а законодавча система багато років як є віджитою, потребує оновлення Закону "Про туризм» [54].

Не дивлячись на всі проблеми, у нашій країні багата кількість мальовничих місць. Туристи в Україні надають перевагу не лише Карпатам.

Закарпаття, Херсонщина, Одещина влітку також були переповнені. У Центрі розвитку туризму України порахували, що цього року внутрішній туризм в нашій країні піднявся від п'яти до 10 відсотків в залежності від області. А у Львові та Одесі приріст порівняно з минулим роком у цілому на рівні 20 відсотків [74].

Велика кількість курортних санаторіїв і оздоровчих установ просто застаріли та мають низький рівень відвідувачів: щороку санаторіями користується тільки 7,5% від всієї кількості відвідувачів України. У середньому, концентрація турпотоку в таких закладах складає не більше 40% середньорічно.

Комунальна і транспортна інфраструктури значної частини туристичних територій характеризуються відносно низьким показником єдиної транспортної мережі. Придорожнє облаштування, незадовільний стан доріг та безпека дорожнього руху, які погіршують доступ та можливість туристичних ресурсів, знижує спроможність населення переміщуватися територією і це впливає на туризм в цілому [67]

Приблизно 70 % об'єктів пам'яток культурної спадщини перебувають у неналежному стані(кожен 10-й об'єкт знаходиться у аварійному стані) або потребують реставраційних робіт чи реконструкції, належного облаштування для екскурсій туристів. На розвиток культурно- пізнавального туризму впливає також занедбаний стан об'єктів культурної спадщини. Музейні експозиції та прилеглі до них території не підготовлені до туристичних відвідувань .

Зменшення числа туристичних підприємств є фактором негативного впливу на розвиток українського туризму. Станом на 2018 рік на ринку туристичних послуг працювало 3736 туристичних операторів та тур агентств. Це на 25% менше, ніж у 2019 році.[38]

З розвитком малого та середнього бізнесу потенційно пов'язані резерви туристичної галузі , які впливають на економіку країни. Про це говорить рівень економічно розвинених країн, де частка малого та середнього бізнесу припадає

на майже 90-95% усіх підприємств рівня національної економіки. Це є проблемою більш соціальною ніж економічною.

В даний час туризм в Україні тільки набирає обертів . Порівняно з іншими країнами активність українських туристів знаходяться на низькому рівні у зв'язку з низькою платоспроможністю. Недосконала законодавча база, економічна і політична нестабільність країни, високий рівень конкуренції - це є гострими проблемами в країні. Ріст чисельності безробітних в країні дуже позначається на поглибленні соціально-економічної нестабільності в Україні.

Показники ринку праці доводять, що значний дисбаланс у співвідношенні попиту та пропозиції (у липні 2020р. приблизно число зареєстрованих безробітних склало 415,7 тисяч осіб. В цей же час потреба роботодавців у працівниках склала 48,3 тис осіб). Тобто, кожне робоче місце було затребуване дев'ятьма особами. Це говорить про те,що зростання рівня безробіття знижує рівень доходів населення. Підвищення рівня цін є однією із основних проблем на ринку праці в Україні. Стрімкий ріст цін чинить значний вплив на зниження туристичних потоків.[26]

3.3 . Шляхи подальшого розвитку туризму в Україні.

В Україні туристична галузь є досить затребуваною. Наша країна багата на визначні пам'ятки, сприятливий клімат, неймовірні мальовничі місця, та є декілька стримуючих розвиток напрямків:

- Відсутність якісної програми розвитку туристичної індустрії
- Туристичні пам'ятки не сформовані як єдиний тур продукт
- Відсталість туристичної інфраструктури (пам'ятки і заходи з часів радянського союзу)
- Відсутність ідей всесезонного використання територій [20]

На всесвітньому економічному форумі Україна посіла 78 місце. В індексі конкурентоспроможності наша держава зійшла на 10 пунктів в галузі міжнародних поїздок та туризму в цілому.

Згідно звіту Всесвітнього економічного форуму Україна представила найвищий показник темпу зростання у субрегіоні, завдяки урегулюванню і відновленню державної політики. Україна стрімко поліпшує своє ділове середовище (з 124 до 103 місця), міжнародну відкритість (з 78 до 55), безпеку (з 127 до 107 місця), інфраструктуру (з 79 до 73 місця). Відповідно до звіту відбулося переміщення нашої держави з 3,7 балів до 7. [19]

В Україні на сьогодні Урядом було схвалено Стратегію розвитку туристичної галузі станом на 2026 рік. Метою документа є прискорення піднесення туристичної сфери та курортів, перетворення їх у якісну та споріднену галузь у світовому ринку. Напрямами даної стратегії є:

- Забезпечення комплексного розвитку територій для туризму
- Створення сприятливих умов для залучення інвестицій
- Розбудова туристичної галузі
- Забезпечення безпеки туристів та захист їх прав та інтересів
- Удосконалення системи професійної підготовки фахівців туристичної сфери
- Просування і формування позитивного іміджу України, як країни, привабливої для туризму

- Імплементация законодавства ЄС у сфері туризму.

Документ передбачає реалізацію його за рахунок державних коштів, а також інших джерел. Прорахунок обсягу фінансування проводиться щороку згідно реальних можливостей. [43]

Ця постанова КМУ (Кабінету міністрів України) від 16 березня 2017 року №168-р є недосконалою. Пункти, що стосуються фінансових питань, потребують удосконалення.

Туристична галузь, як сфера економіки, знаходиться на старті формування та вимагає системної та комплексної розробки її основних положень. Щоб мінімізувати втрати для всіх учасників туристичної сфери України, туроператорам та турагенствам потрібно продумати принципи подальшого розвитку.

На структуру роботи туристичних агентств і туристичних операторів впливають значні зміни. Велика кількість турагенств полишають масовий туризм, змінюють кваліфікацію та надають перевагу індивідуальним турам і онлайн продажам. Дехто з них трансформується в екологічний туризм. Ця перевага стосується похідного туризму, агротуризму, гольф-туризму, яхтингу, дайвінгу, спостереженню за птахами та ін..

Пандемія внесла свої корективи в український туризм.

Тепер за записом доводиться відвідувати музеї, при цьому дотримуватися соціальної дистанції. Росте попит на аудіогіди, і велика кількість екскурсоводів залишилася без роботи, тому що групові тури скоротилися до 80%, чисельність груп знизилася вдвічі. Але водночас різко зростає попит на індивідуальних гідів і гідів-водіїв. Щодо ділового туризму, то цей сектор зупинився надовго.

Ділові зустрічі вже успішно проводяться онлайн. Це дуже зручно для багатьох. До того ж, тепер можна здійснювати наради онлайн з дому через zoom або Meet без додаткових витрат на готель, літак, відрядження і т. п.

Але тепер настане час для компаній з прокату автомобілів. Подорожуючим вже до смаку ідея Fly&Drive, яка підтримує навігаційними та екскурсійними програмами.

І головне це попит на подорожі. Через коронакризу мотивація відпочиваючих знизилася. Більшість туристів надає перевагу відпочинку на такій відстані від будинку, яку можна подолати на власному автомобілі.

Орієнтуючись на інформацію основного складу дійових осіб туроператорського ринку, у 2021р здійснюється тенденція консолідації та укріплення лідируючих туристичних компаній [13]

Згідно спостереженням останніх років відбувається трансформація і зміна правил взаємодії учасників ринку. Помітно, що одна компанія зміцнює свої позиції, а інша - втрачає їх та залишає дану сферу діяльності. Прикладом зростання та посилення позицій є компанія TUI. Їх зріст збільшився в 6 разів за останні роки, а в 2021-вони запланували вирости у два рази та відправити три мільйони мандрівників по всьому світу. Відомо, що за умов трансформації компанії буде зроблено акцент на побудову ефективних туристичних альянсів. Ринок турфірм буде перетворюватися разом з туроператорами [80]. Самі ж туроператори формують агентську екосистему навколо себе. Дедалі більше вони звертають увагу не на кількість партнерів, а на їх якісний показник.

Всі компанії під час трансформації ніші туризму робитимуть акцент на побудову безпосередньо ефективних альянсів. Агенції заохочуватимуть туроператорів, які пропонують найкращі продукти по співвідношенню ціни і якості. Не менш важливими будуть прибуткові умови співпраці та лояльні програми під час вирішення виникаючих проблем. З метою вигоди для себе туроператори роблять акцент та дають гарну комісію тим партнерам, які вправно керують продажами і бронюють їх [83].

З 2020 року стало помітним зростання онлайн замовлень турів для відпочинку. Все більше і більше людей купують тури онлайн або на сайтах відомих та перевірених туроператорів. Цей формат є давно вживаним. Спостерігається зростання протягом останніх 5-3 років. Важливим трендом

2021 року є підйом прямого продажу турів операторів через власний сайт чи підняття рівня ОТА(онлайн турагенства). Цей новітній напрямок також розвивається за допомогою використання мобільного додатку для бронювання послуги – як джерела продажу. 2020 рік продемонстрував істотне зростання попиту серед осіб які використовують даний ресурс.

За допомогою мобільного пристрою все більше віддається перевага онлайн бронюванням. Турагенства, які не мають даного додатка, із-за відсутності мобільного маркетингу втрачають свої позиції на ринку. Мобільні додатки, як засіб продажів будуть тільки нарощувати оборот.

Головним фактором, який визначив на сьогоднішній стан туристичної діяльності є макроекономіка(це динаміка ВВП і фактичні доходи громадян) . Суцільний потік мандрівників росте повільно. Вони обирають в основному не дорогі курорти та подорожі

Водночас, девелоперам доведеться переглянути низку курортних пропозицій, а вже наявні готелі повинні замислитися над тим, як змінити механізм обслуговування відвідувачів. Якщо навіть вплив цього вірусу піде на спад, він все одно залишить наслідки на туристичній діяльності та не зникне повністю. Крім того, слід бути готовим до появи подібних вірусів, бо останнім часом у світі така тенденція до розвитку нових штамів коронавірусу.

Візьмемо, програми готелів в 500-1000 номерів, вони відійдуть на другий план. Система «All inclusive» не матиме вже такої значення, через те, що на перший план вийде гігієна. Дотримуючись всіх гігієнічних норм, систему «шведського столу» важко буде організувати [73]. Невеликі готелі, по типу вілли, з індивідуальним обслуговуванням, будуть більш затребувані та очевидний вииграш сервісів подібних до Airbnb[49].

Змін зазнають і планування пляжних територій. Буде обмежене відвідування через центральні входи і виходи, шезлонги будуть дистанційовані один від одного, і обслуговування, скоріш за все, буде виконуватися за попереднім записом. Компаніям, які займаються трансфером, прийдеться важче за всіх. В загальному транспорті обмежена кількість пасажирів, може

знаходиться не більше 20-25 осіб. Тож в якості транспортного засобу переважно будуть використовуватися мікроавтобуси і легкові автомобілі. Перш за все, уряд буде поступово знімати обмеження всередині країни. Тож починається все з внутрішнього туризму кожної країни індивідуально [85].

Зміцнення рівня України на теренах світового туристичного ринку можливе при:

- Застосуванні конкурентоздатного продукту туризму
- Створення позитивної репутації країни
- Безпечного перебування іноземних громадян
- Застосуванні сучасних інформаційних технологій та розповсюдженні туристичних послуг на міжнародних рекламних майданчиках
- Покращення становища державної транспортної системи
- Застосуванні екологічно чистих товарів
- Розвитку «зеленого» туризму
- Бережливе ставлення до природних ресурсів.

Туристичний бізнес потребує інвестування. Згідно з інформацією з сайту booklib.net: «Найбільш розповсюдженими формами інвестиції є підтримка його на різних рівнях(місцевий та регіональний) за рахунок коштів місцевого бюджету чи спеціального податку або за кошти зацікавлених фірм».

ВИСНОВКИ

Міжнародний туризм надає можливість для існування багатьом людям на нашій планеті, а мільйонам дає можливість у повній мірі оцінити багатство природи. Хоча головним з пріоритетних завдань повинно бути збереження залежних від цього сектору способів до існування, в той же час відновлення туристичної галузі надає нові можливості для перетворень з наголошенням на те, щоб направити вплив пандемії на туристичні напрямки і формувати у населення та працюючих в цій ніші підприємств більшу схильність протидії кризі шляхом здійснення інновацій, цифровізації та забезпечення стійкості.

Туризм є одним з найбільш гнучких та трудомістких секторів сучасної економіки. Він виявився в числі найбільш постраждалих внаслідок нинішньої кризи. На карту поставлені засоби до існування мільйонів людей, і їм необхідно надавати підтримку.

У міру того, як країни поступово знімають обмеження на поїздки, туристична діяльність у багатьох частинах земної кулі потроху поновлюється, охорона здоров'я повинна залишатися пріоритетним завданням, а затвержені Всесвітньою організацією охорони здоров'я протоколи, які захищають працівників, населення і подорожуючих, одночасно підтримуючи компанії та їх персонал, повинні неухильно дотримуватися за всіма пунктами. Водночас необхідно активізувати міжнародне співробітництво, особливо в питаннях обмежень на поїздки і прикордонного контролю з тим, щоб зберегти джерела, які забезпечують людей засобами до існування, і підтримати економіку, проявивши відповідальність і солідарність.

Доцільно продовжити активізацію таких зусиль, які всього через кілька тижнів після спалаху епідемії були зроблені Групою Світового банку, Азіатським банком розвитку, Європейським банком реконструкції та розвитку і ЮНВТО з метою прискорити відновлення туристичного сектору [17].

Криза також дає можливість переосмислити роль і місце сектору туризму і його внесок в досягнення цілей в галузі сталого розвитку, в охорону природи і виконання Паризької угоди про зміну клімату, можливість працювати в напрямку формування більш стійкого та інклюзивного туристичного сектору, який має підвищений потенціал протидії сучасним катаклізмам.

Через пандемію виникла необхідність переглянути структуру економіки туризму в цілях підвищення конкурентоспроможності та посилення антикризового потенціалу. З цією метою галузь потребує:

- запровадити новітні політичні межі, які будуть більш придатні для створення надійного і стабільного бізнес-середовища;
- підтримати розвиток інфраструктури туризму і системи високоякісних послуг, які дадуть змогу розширити інші суміжні галузі і пом'якшити процес інвестування для місцевих представників малого і середнього бізнесу;
- встановити перспективне джерело доходу для залежних від туристичного сектору громад з наміром посилення їх потенціалу протидії кризам;
- інвестувати кошти в освіту та професійне навчання, в тому числі жінок і молоді з метою розширення переліку гідних робочих місць і підвищення освіченості, наприклад, в розвиток мовних навичок;
- урізноманітнити місцеві ринки, збагачувати асортимент продукції та розв'язувати проблеми, пов'язані з їх сезонністю, та сприяти забезпеченню цілорічного попиту;
- брати до уваги залежність особливо міжнародного туризму від покращення транспортного сполучення;
- підсилити зацікавленість відвідувачів культурних об'єктів, забезпечити одержання ними нових навичок, зокрема поєднати пізнання об'єктів культурної спадщини з видами цієї діяльності;
- підтримувати розвиток внутрішнього і регіонального туризму, де це доцільно;

- сприяти підвищенню загальної конкурентоспроможності малого і середнього бізнесу, задіяного в туризмі, і прискорити процес консолідації сектору.

Лише колективними зусиллями і за допомогою міжнародного співробітництва можливо трансформувати національний і міжнародний туризм, збільшити його внесок в реалізацію цілей сталого розвитку на період до 2030 року та зробити його інклюзивним і вуглецево-нейтральним сектором, який буде активно використовувати інновації і досягнення цифровізації, брати до уваги цінності і враховувати потреби й інтереси населення, забезпечувати гідні можливості зайнятості для всіх працівників туристичної галузі [85].

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» 04.07.2002 № 40-IV
2. Закон України «Про спеціальну економічну зону туристсько- рекреаційного типу «Курортотополіс Трускавець» від 18.03.1999 № 515-XIV
3. Закон України «Про туризм» №1282/4 від 18.11.2003.// Відомості Верховної Ради України. – 2003.-№29
4. Азарян О.М. Ринок туристичних послуг: моніторинг і розвиток комплексу маркетингу: Монографія / О.М. Азарян, Н.Л. Жукова. – Донецьк: Вид-во ДонМУ, 2002. – 241 с.
5. Аналіз обсягів бюджетного фінансування туристичної галузі України [Електронний ресурс] Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/e-journals/znrnudps/2011_1/pdf/11oagtif.pdf
6. Алексєєв Ю. В. Державне регулювання туризму в Україні // Трансформаційні процеси розвитку туризму та готельного господарства України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. студент. конф. – К.: КУТЕП, 2002. – С. 79-80
7. Біркович В.І. Модернізація туристичного та рекреаційного потенціалу регіонів України //Статистика України. – 2006. – № 3. – С. 83-86.
8. Білоцерківець Н. Україна туристична //Українська культура. - 2006. - № 3-4. – С. 8-10, С .9–13.
9. Бурнашов І. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні //Диференційне забезпечення керівництва. – 2005. – Вип. 12/7, 4782. – С. 1–35
10. UNWTO online Data Dashboard, URL: <https://www.unwto.org/international-tourism-and-covid-19>.
11. UNWTO, World Tourism Barometer, vol. 18, No. 3, June 2020 URL: <https://doi.org/10.18111/wtobarometereng>.
12. Поняття туристичних ресурсів [Електронний ресурс] Режим доступу:<http://www.info-works.com.ua>

13. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.П. Дядечко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
14. International Monetary Fund, World Economic Outlook, June 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/06/24/WEOUpdateJune2020>
15. UNWTO, "Briefing Note – Tourism and COVID-19. Issue 1. How are countries supporting tourism recovery?", June 2020, URL: <https://doi.org/10.18111/9789284421893>.
16. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), COVID-19 and Tourism: Assessing the Economic Consequences, 2020
17. UNCTAD, World Investment Report, 2020, pp.6 and 82, available at <https://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=2769>.
18. Коваленко Ю. А.- Дослідження сучасних тенденцій розвитку міжнародного туризму в Україні– К : Знання, 2008.
19. Мальська М. П, Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг – К : Знання, 2008. – 601с.
20. Верланов Ю Фінансово-економічний механізм та інструменти політики розвитку туризму в Україні// Наукові праці ЧДУ імені Петра Могили. – 2005. – Випуск 25.
21. Заячківська Г. Розвиток міжнародного туризму після світової економічної кризи 2008–2009 рр / Г.Заячківська // Галицький економічний вісник. – 2011. – No1
22. Мельник А.О., Сідлецька К.В. Зарубіжний досвід розвитку міжнародного туризму [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/94.pdf
23. Аналіз чинників розвитку туризму в регіоні [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum

24. Виїзд громадян України за кордон за країнами, до яких вони виїжджали, у 2011 році [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012>
25. Масовий та елітарний туризм [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://libfree.com/165078702_turizmmasoviy_elitarniy_turizm.html
26. Екотуризм. [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://uk.wikipedia.org/wiki/Екотуризм>.
27. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва/ Чинники розвитку туристичних послуг, навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с. – Режим доступу:
https://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo.htm
28. Паламарчук В. А., Белова О. В. Умови розвитку вітчизняної туристичної сфери в процесі подолання кризових явищ [Електронний ресурс] / В. А. Паламарчук, О. В. Белова. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_1/Belova_110.htm
29. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму– К : Знання, 2010. – 502с
30. Муковський І. Т. Міжнародний туризм як форма інтеграційних процесів України. - Науковий вісник Київського гуманітарного інституту. Серія: економічні науки. - 2008. - №1. - С.14
31. Новіков В.С. Інновації в туризмі. – М.: «Академія», 2007. – 208 с
32. Аналіз чинників розвитку туризму в регіоні [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum
33. Пахля А. Розвиток сфери туризму визнаний державою одним із пріоритетних напрямків діяльності [Електронний ресурс] / А.Пахля // Debaty. Org. – 11 жовтня, 2010. – Режим доступу: http://debaty.org/ua/article/tourism_deb
34. Черчик Л.М. Перспективні форми господарської діяльності з освоєння та експлуатації рекреаційних ресурсів [Електронний ресурс] /Режим доступу:
https://tourlib.net/statti_ukr/cherchyk4.htm

35. Готелі та інші місця для тимчасового проживання. [Електронний ресурс]
Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/hotel_05u.html
36. Гроші. Фінанси. Кредит: Навчально-методичний посібник/ за ред.. проф.. Г. Г. Кірейцева.-Житомир:ЖІТІ. 2001.-312 с.
37. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003
38. Потенційні ресурси і джерела інвестицій [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://buklib.net/books/33266/>
39. Проблеми і перспективи розвитку туристичної індустрії [Електронний ресурс] Режим доступу: www.ngsu.gov.ua/index.php?id=4&listid=5698
40. Класифікація туризму. [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://elise.com.ua/content/13-klasifikatsiya-turizmu>
41. Санаторно-курортні та оздоровчі заклади. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/skz2006_u.htm
42. Класифікація туризму. [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://elise.com.ua/content/13-klasifikatsiya-turizmu>
43. Міжнародний туризм [Електронний ресурс] Режим доступу: http://ua-referat.com/Міжнародний_туризм
44. Міжнародні туристичні витрати. - Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.unwto.org>
45. Офіційний сайт Асоціації Лідерів Турбізнесу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.altu.com.ua/News/>
46. Сучасні форми та види організації туризму [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://freepapers.ru>
47. Міжнародні туристичні грошові надходження. Режим доступу:
https://pidru4niki.com/14360106/turizm/dohodi_vid_mizhnarodnogo_turizmu
48. Схвалено регіональну програму розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2011-2015 роки [Електронний ресурс] // [Firtka.if.ua](http://firtka.if.ua). – лютий, 2011. – Режим доступу: <http://firtka.if.ua/?action=show&id=3174>

49. ТОП-10 – Рейтинг ризикових інвестицій [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://mpp.co.ua/newsr/1Q2009.html>
50. Туризм України. Режим доступу: tourlib.net/books_ukr/kyfjak_2.htm
51. Жукова М.А. Индустрия туризма: менеджмент организаций / М.А. Жукова. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 200 с.
52. ЮНВТО объявляет о проведении Первого Глобального форума по туризму в Андорре [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwto.org/media/news/ru/pres>
53. The Travel and Tourism Competitiveness Report 2013 // [Electronic resource]. Mode of access: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2013.pdf .
54. UNTWO. Tourism Highligns. 2014 Edition. - P.6 // [Electronic resource]. Mode of access: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2014.pdf.
55. Working Together in Europe – A Shared Leadership. World Tourism Organization, 2014 // [Electronic resource]. Mode of access: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/working_together_in_europe-a_shared_leadership.pdf
56. Ангелко І. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні / І. Ангелко // Український соціум. – 2017. – № 2 (49). – С. 71–79.
57. Бак Г. Впровадження інновацій у сфері туризму / Г. Бак // Наукові записки. – 2018 – №2. – С. 48–56.
58. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с.
59. Данилишин Б. О перспективах и специфике развития туризма в Украине // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facenews.ua/columns/2016/307795/>.
60. Данильчук В. Ф. Розвиток ринку туристичних послуг в умовах промислових регіонів України / В. Ф. Данильчук // Вісник ДІТБ. – 2011. – №15. – С. 283–290.

61. Інформація щодо показників розвитку сфери туризму та курортів у 2016 році // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5badba79-cfc5-40c1-a1ec-61f2e39161aa&title=InformatsiiaSchodoPokaznikivRozvitkuSferiTurizmuTaKurortivU2016-Rotsi>.
62. Криворучко П. Современные проблемы туризма в Украине / П. Криворучко // Материалы конференции «Научная индустрия европейского континента-2007» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://tourlib.net/statti_tourism/krivoruchko.htm.
63. Писаревський І. М. Туризм як національний пріоритет / І. М. Писаревський: Монографія. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 284 с
64. Яким є міжнародний імідж України сьогодні / Всеукраїнська громадська Місія «Україна-відома» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://ukrcognita.com.ua>.
65. Міжнародний імідж України, що змінилося за 7 років // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uacrisis.org/uk/mizhnarodnyj-imidzh-ukrayiny-shho-zminylosya-za-ostanni-sim-rokiv>
66. Стрілець В. І. Організація залізничного туризму в Україні як чинник підвищення прибутковості галузі / В. І. Стрілець // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2011. – Вип. 1. – С. 114–117.
67. Туристический бизнес в Украине: трудности и перспективы. Информационный портал о финансах и кредитовании // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dpa.cv.ua/ekonomika/turisticheskiy-biznes-v-ukraine-trudnosti-i-perspektivy.html>.
68. Цыбух В. И. Перспективы развития национальной туристической индустрии / В. И. Цыбух // Гостиничный и ресторанный бизнес. – 2011. – No 4.
69. Парфіненко А. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища / А. Парфіненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 126. – Ч. 1. – С. 12–23.

70. Гордієнко І.С. Міжнародний туризм та його розвиток в Україні / І.С. Гордієнко, О.Є. Шайда // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип.21.6. - С.141-144.
71. Напрями розвитку туристичної галузі на регіональному та місцевому рівнях [Електронний ресурс] / Ю. О. Непорожній, Р. В. Корнєєва // Економічний простір. Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/portal/>
72. Організація туристичної діяльності в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://library.if.ua/book/31/2006.html>
73. Основні поняття туризму. Режим доступу: <http://elise.com.ua/content>
74. ArcGIS Online // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.arcgis.com>.
75. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» від 16 березня 2017 р. No 168-р. – Київ.
76. Кальченко О. М. Проблеми інноваційного розвитку туристичної галузі України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/vcndtu/2010_41/18.htm.
77. Інформація щодо відвідування України іноземними туристами та виїзду громадян України за кордон за I півріччя 2016 - 2017 років // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=3ba262e6-1603-4090-b741-e3c47a7f6d71&title=InformatsiiaSchodoVidviduvanniaUkrainiInozemnimiTuristamiTaViizduGromadianUkrainiZaKordonZaPivrichchia2016-2017-Rokiv>.
78. Інформація щодо показників розвитку сфери туризму та курортів у 2016 році // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5badba79-cfc5-40c1-a1ec-61f2e39161aa&title=InformatsiiaSchodoPokaznikivRozvitkuSferiTurizmuTaKurortivU2016-Rotsi>.

79. Зубик О. Імідж України: погляд із-за меж // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://experts.in.ua/baza/analitic/index.php>.
80. Ищенко Я. Туризм в Україні: пациент скорее мертв, чем жив? // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnews.agency/exclusive/33041-turizm-v-ukraine-pacient-skoree-mertv-chem-zhiv.html>.
81. Державна служба статистики України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
82. Орлова В.В. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Науковий збірник. / В.В. Орлова. – Івано-Франківськ, 2018. – Вип.8. – Том 1.
83. Сорока С. П. Регуляторна політика держави у сфері туризму і її реалізація на регіональному рівні [Електронний ресурс] / С. П. Сорока. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2010_1/10ssprtr.pdf
84. Тенденції розвитку міжнародного туризму [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
85. Туризм – одне з важливих соціально-економічних явищ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
86. В Україні поживавився в'їзний та виїзний туризм // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadskeradio.org/news/2017/09/12/v-ukrayini-rozhvayvvsya-vyiznyu-ta-vuyiznyu-turyzm>.
87. Богуш Д. Міжнародний імідж України: проблеми і перспективи / Д. Богуш // Всеукраїнська Експертна Мережа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.experts.in.ua/inform/news/detail.php?ID=81606>.
88. Туризм як багатогранне суспільне явище [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://test4.perspective.net.ua>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

SUMMARY

Dermelyova N.P. Influence of international tourism on the development of the national economy.-Qualification work. Sumy State University, Sumy, 2021.

The essence and principles are defined in the work the impact of international tourism on the development of the international economy, including significant and side effects for the economy as a whole, the development of the tourism industry in Ukraine in the 21st century, the development of international tourism in Ukraine, ways to transform the tourism industry and more. The current state of development of international tourism is analyzed. The comparative analysis of development of international tourism and tourism in Ukraine is carried out. The ways of further development of international tourism in the conditions of pandemic and possibilities of further improvement of tourist activity in the conditions of pandemic are defined. The main purpose of this study is determining the essence of the development of international tourism, promoting further improvement of tourism in a pandemic.

Key words: international tourism, World Tourism Organization, international economy, consequences of COVID-19, economic consequences, goals of sustainable development, cultural exchange.

АНОТАЦІЯ

Дермельова Н.П. Вплив міжнародного туризму на розвиток національної економіки.-Кваліфікаційна робота. Сумський державний університет, Суми, 2021р.

У роботі визначено сутність та засади впливу міжнародного туризму на розвиток міжнародної економіки, зокрема істотні та побічні ефекти для економіки в цілому, властивості розвитку туристичної отрасли в Україні в 21

сторіччі, розвиток міжнародного туризму в Україні, шляхи перетворення туристичної галузі тощо.

Проаналізовано актуальний стан розвитку міжнародного туризму. Проведено порівняльний аналіз розвитку міжнародного туризму і туризму в Україні. Визначено шляхи подальшого розвитку міжнародного туризму в умовах пандемії і можливості подальшого удосконалення туристичної діяльності в умовах пандемії. Основною метою цього дослідження є визначення сутності діяльності розвитку міжнародного туризму, сприяння подальшому вдосконаленню туристичної діяльності в умовах пандемії.

Ключові слова: міжнародний туризм, Всесвітня Туристична Організація, міжнародна економіка, наслідки COVID -19, економічні наслідки, цілі сталого розвитку, культурний обмін.